

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

GEOGRAFIJA

PROBNI ISPIT DRŽAVNE MATURE

šk. god. 2022./2023.

GEO.52.HR.T.K1.52

50109

Način **označavanja odgovora** na listu za odgovore:

A ☒ B ☐ C ☐

Način **ispravljanja pogrešaka** na listu za odgovore:

A ☒ B ☐ C ☒ C IK

Prepisan točan odgovor   Paraf (skraćeni potpis)

Način **ispravljanja pogrešaka** u ispitnoj knjižici:

~~(Matura)~~   državna matura

Precrtan pogrešan odgovor u zagradama   Točan odgovor   Paraf (skraćeni potpis)

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte **sve** upute i **slijedite ih**.

Ne okrećite stranicu i **ne rješavajte** zadatke dok to **ne odobri** voditelj ispitne prostorije.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na **sve** ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **90** minuta.

Ispred svake skupine zadataka **uputa** je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj **neće bodovati**.

Pišite **čitko**. **Nečitki** odgovori bodovat će se s **nula (0)** bodova.

Na **2.** stranici ove ispitne knjižice prikazan je **način označavanja** odgovora i načini **ispravljanja pogrešaka**.

Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti **paraf** (isključivo **skraćeni potpis**, a **ne puno** ime i prezime).

Upotrebljavajte **isključivo kemijsku** olovku kojom se piše **plavom** ili **crnom** bojom.

Kada riješite zadatke, **provjerite** odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima **52** stranice, od toga **1 praznu**.

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima **od više** ponuđenih odgovora samo je **jedan točan**.
Točne odgovore morate **označiti** znakom **X** na **listu za odgovore**.
Svaki **točan** odgovor donosi **jedan bod**.

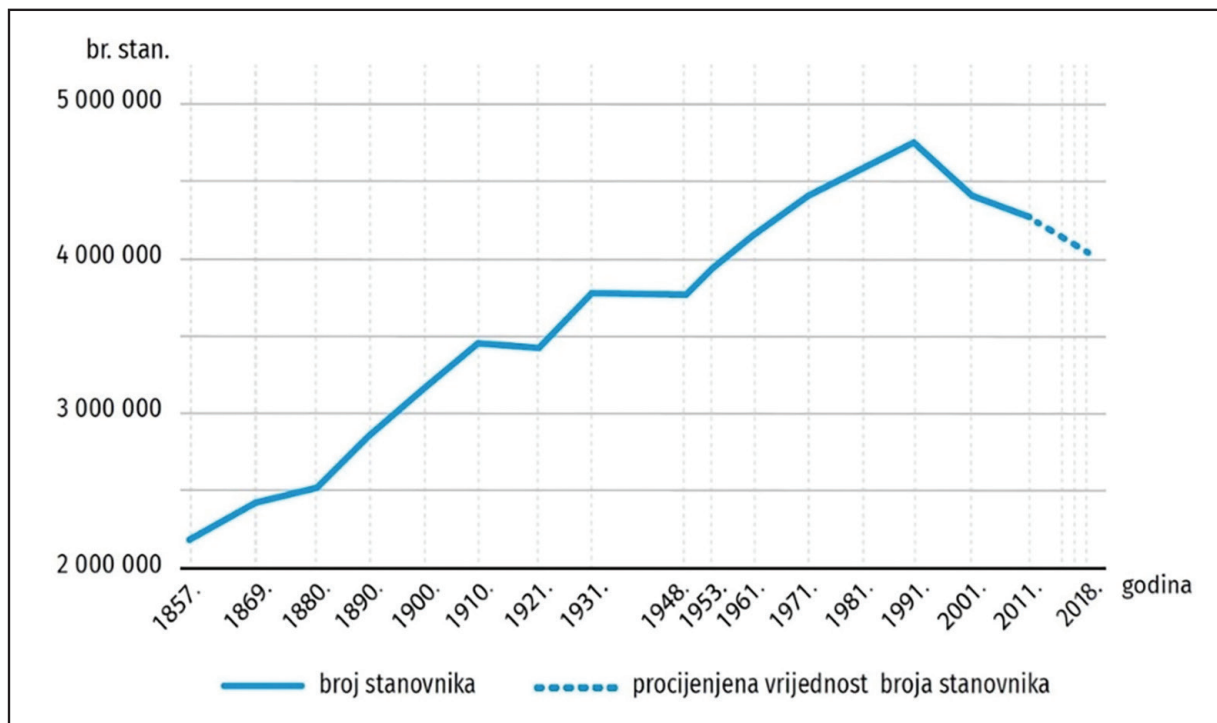
1. Koja je od navedenih kompanija **dominirala** globalnim tržištem **hrane i pića od 2015. do 2019.** godine?

- A. Mars
- B. Nestle
- C. PepsiCo
- D. The Coca Cola Company

(1 bod)

2. Pozorno promotrite priloženi dijagram.

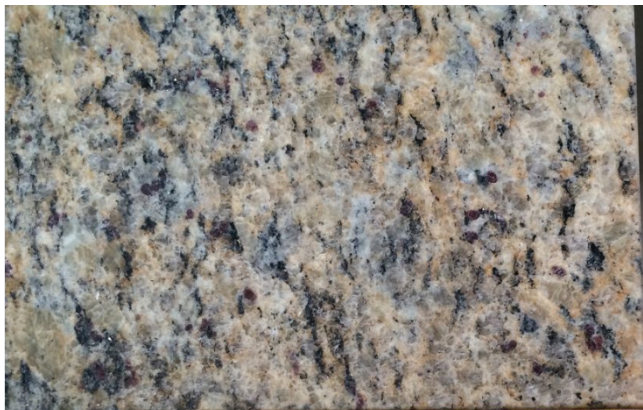

Između kojih je popisa prosječna **godišnja promjena broja stanovnika** iznosila **oko 35 000** stanovnika?

- A. između popisa 1869. i 1880. godine
- B. između popisa 1880. i 1890. godine
- C. između popisa 1971. i 1981. godine
- D. između popisa 2001. i 2011. godine

(1 bod)

3. Pozorno promotrite **priložene fotografije**.

Kojoj **vrsti stijena** prema **nastanku** pripadaju prikazane stijene?

- A. magmatskim efuzivnim stijenama
- B. magmatskim intruzivnim stijenama
- C. klastičnim sedimentnim stijenama
- D. metamorfnim stijenama

(1 bod)

4. Pozorno promotrite **priloženu fotografiju**.

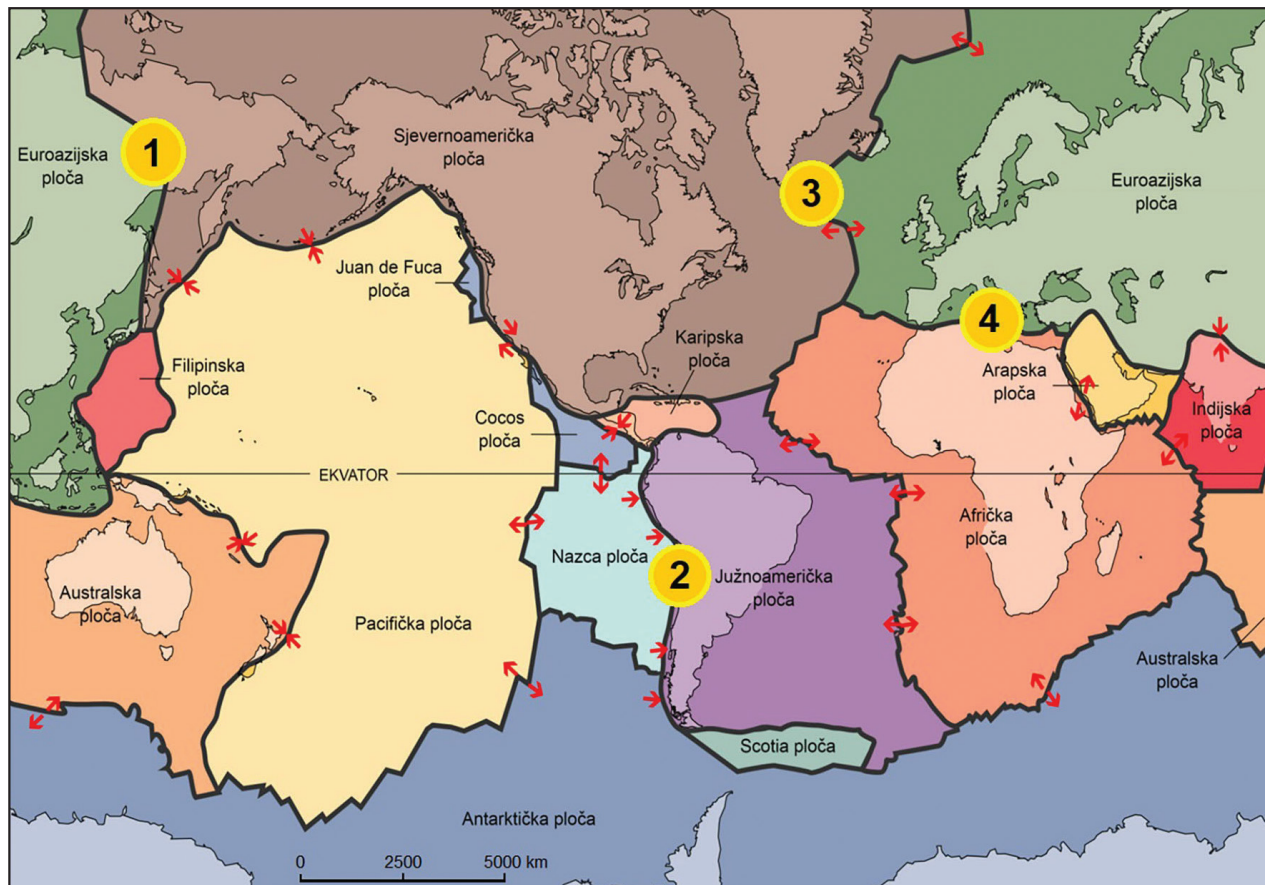
Koji je od navedenih **marinskih reljefnih oblika** vidljiv na priloženoj fotografiji?

- A. abrazijska ravan
- B. klif
- C. tombolo
- D. valna potkapina

(1 bod)

Geografija

5. Pozorno promotrite **geografsku kartu**.

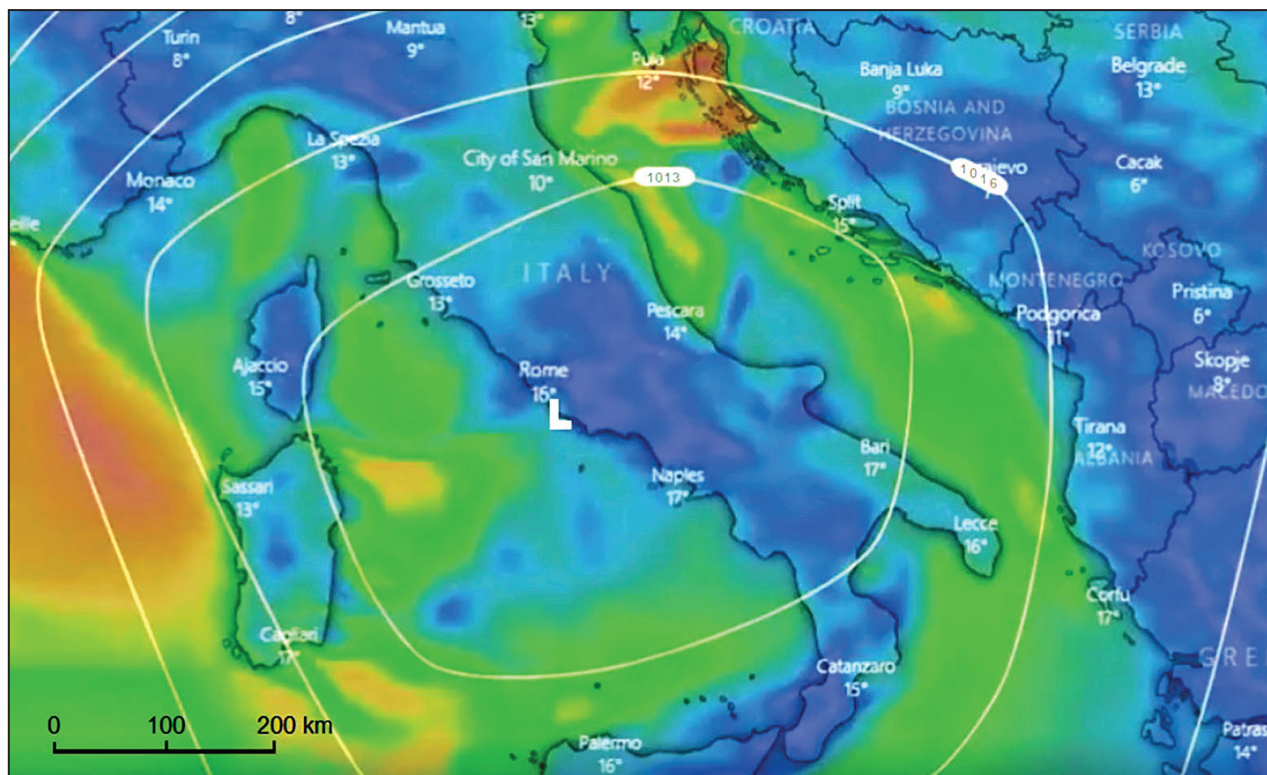
Kojim je **brojem** označena **granica** litosfernih ploča na kojoj je **velika** vjerojatnost **pojave potresa najvećih** vrijednosti magnituda?

- A. brojem 1
- B. brojem 2
- C. brojem 3
- D. brojem 4

(1 bod)

6. Pozorno promotrite **geografsku kartu**.

Koji **vjetar puše** na području Splitsko-dalmatinske županije **u trenutku** prikazanom **na sinoptičkoj karti**?

- A. bura
- B. lebić
- C. maestral
- D. pulenat

(1 bod)

Geografija

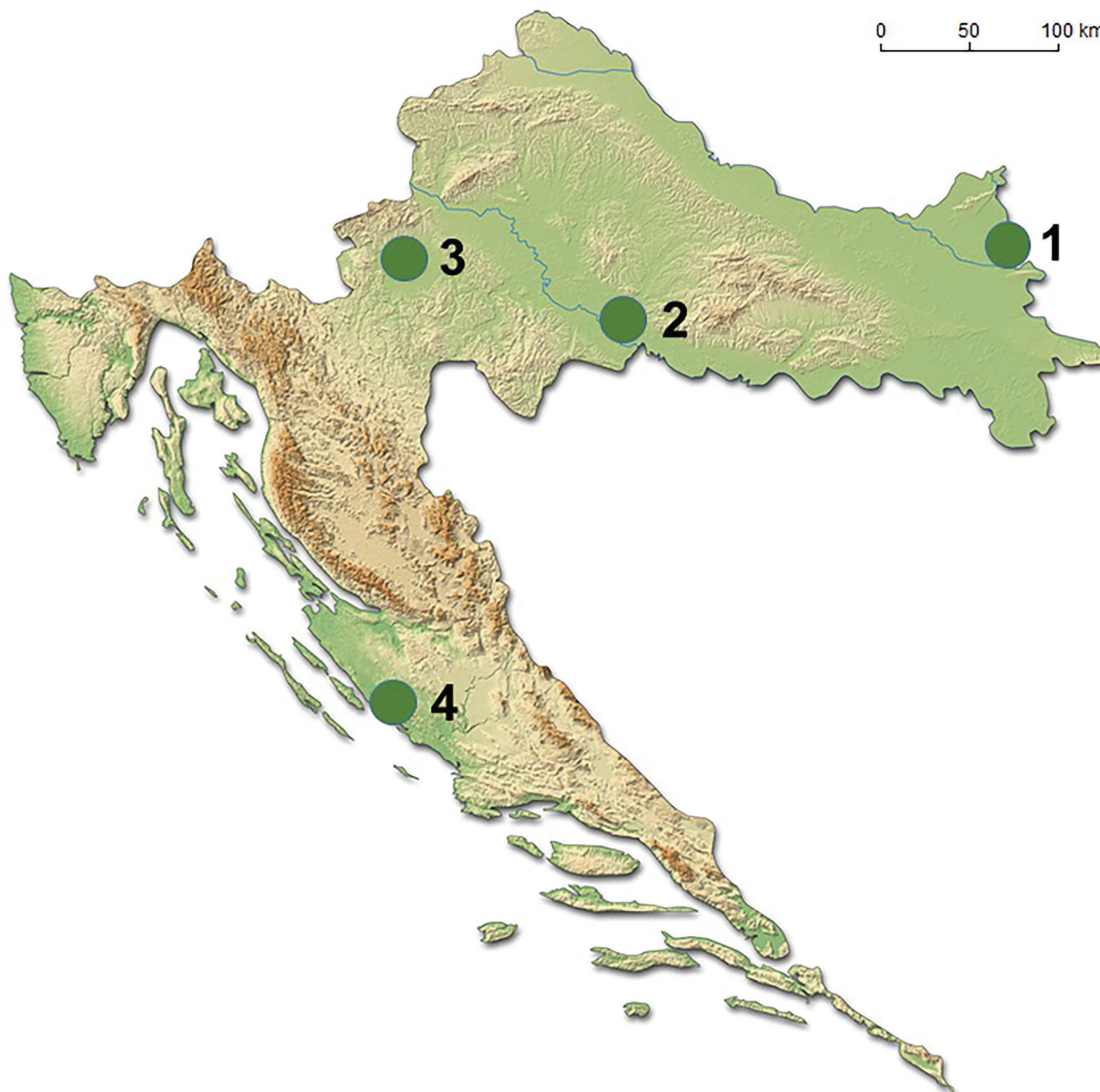
---

7. Koja od navedenih država **članica OPEC-a nije ratificirala** Pariški sporazum **iz 2016.** godine?

- A. Alžir
- B. Irak
- C. UAE
- D. Venezuela

(1 bod)

8. Pozorno promotrite priloženu **geografsku kartu**.

Kojim je **brojem** označeno **močvarno područje** gdje **bočata voda** pridonosi njegovoj **bioraznolikosti**?

- A. brojem 1
- B. brojem 2
- C. brojem 3
- D. brojem 4

(1 bod)

Geografija

---

9. Pozorno promotrite priloženu **geografsku kartu**.

Kojim je **brojem označeno jezero** koje **ne pripada** skupini **umjetnih jezera**?

- A. broj 1
- B. broj 2
- C. broj 3
- D. broj 4

(1 bod)

10. Pozorno **pročitajte** priloženi tekst.

Jedna od navedenih država suočila se u posljednjih 40 godina s **demografskim problemima**. Broj **staroga** stanovništva **rastao** je kontinuirano, a time se i **povećavala skrb** o starijim sugrađanima. **Manje** je finansijskih sredstava uloženo u razvoj države, a oslabila je i obrambena moć države. Od 1987. godine uvodi se **nova politika**: poželjno je imati **troje i više djece**, potiče se majčinstvo, produljuje se rodiljni dopust za oba roditelja te se djedovi i bake oslobađaju dijela poreza ako će se brinuti o unucima. Vlada sponzorira i agencije za upoznavanje te otvara vrata ulasku strane radne snage.

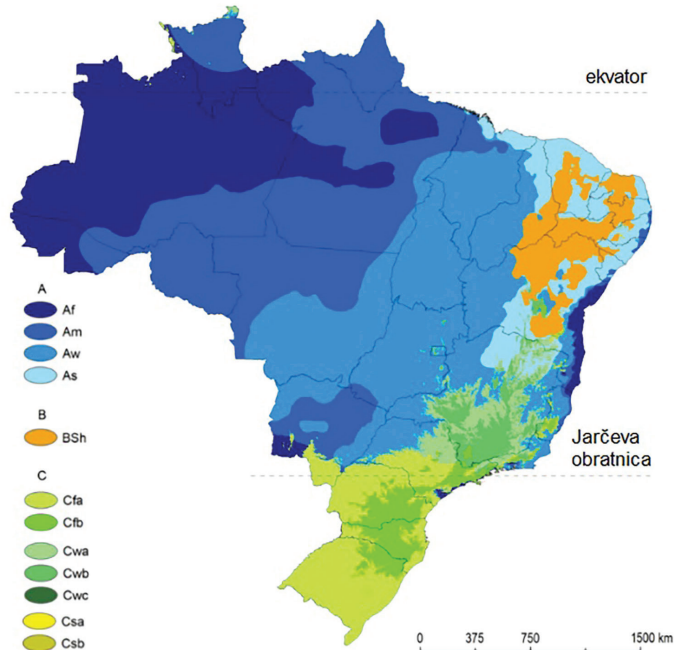
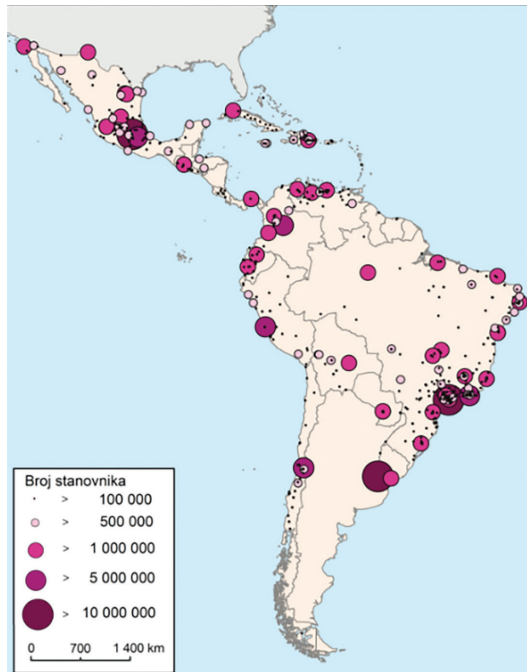
Koja od navedenih država **provodi** ovu **ekspanzivnu** populacijsku politiku?

- A. Indija
- B. Nigerija
- C. Singapur
- D. Tajland

(1 bod)

Geografija

11. Pozorno promotrite priložene **geografske karte**.

Na području kojega **tipa klime u Brazilu** ima **najmanje milijunskih** gradova?

- A. na području **prašumske** klime
- B. na području **savanske** klime
- C. na području **umjereno tople vlažne** klime
- D. na području **sinijske** klime

(1 bod)

12. Pozorno promotrite **priloženu fotografiju**.

Koja je temeljna **svrha žičara** u **prikazanome** gradu?

- A. obilazak hramova u višim područjima
- B. obilazak stare jezgre grada
- C. razvoj zimskoga turizma
- D. transport radnika iz slamova

(1 bod)

Geografija

---

13. Pozorno promotrite **grafičke priloge**.

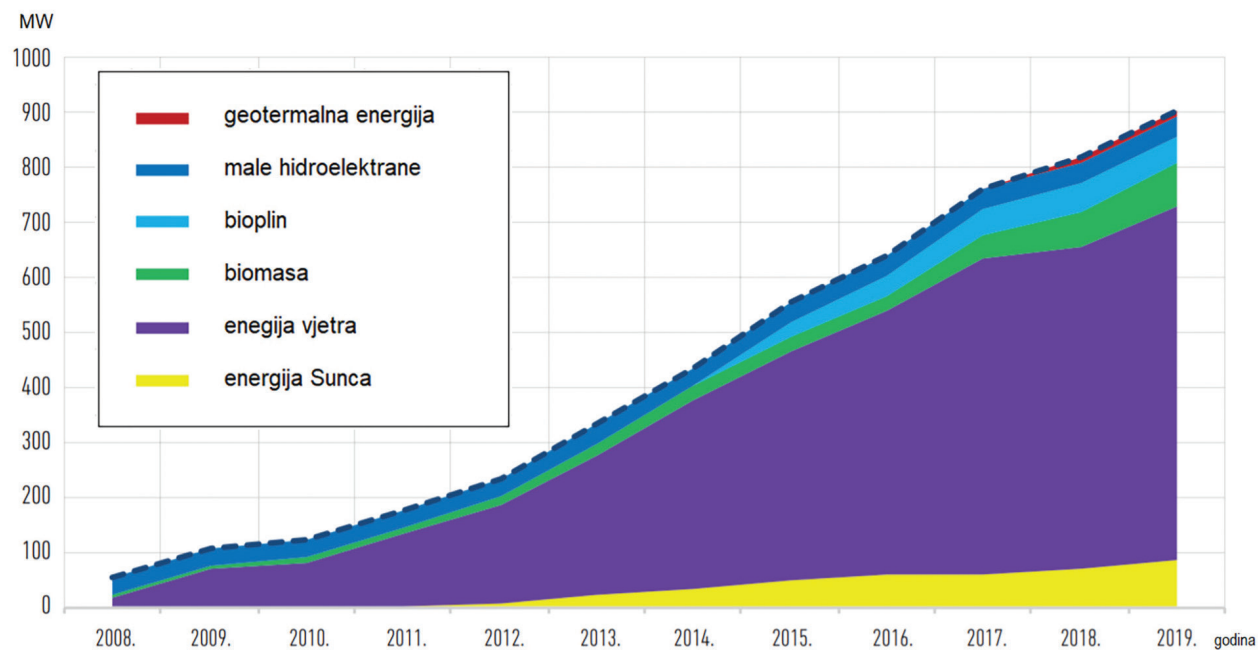
Na obama grafičkim priložima **zaokružen je pokazatelj** jedne od skupina društvenogeografskih lokacijskih čimbenika gospodarskih djelatnosti.

U koju se **skupinu** čimbenika **ubrajaju tradicija i brend**?

- A. u demografske čimbenike
- B. u povijesne čimbenike
- C. u tehničko-ekonomske čimbenike
- D. u ekonomsko-političke i socijalne čimbenike

(1 bod)

14. Pozorno promotrite priloženi dijagram.

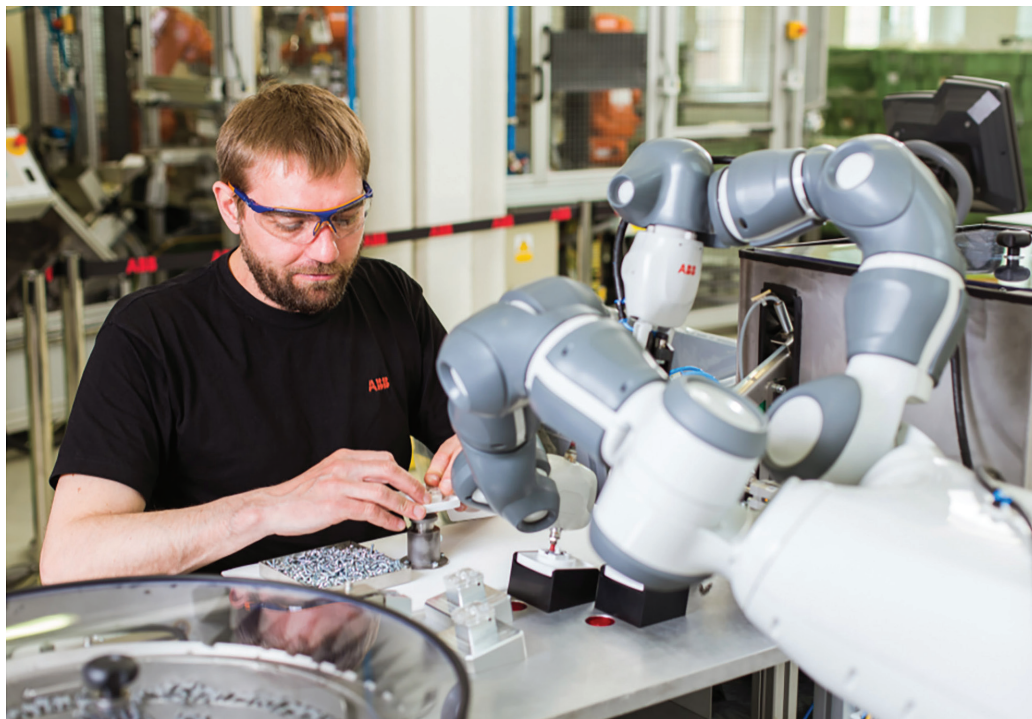
Koji od navedenih **obnovljivih** izvora energije bilježi **najveći relativni rast** instaliranih kapaciteta **od 2014. do 2019.** godine?

- A. kapaciteti na biomasu
- B. kapaciteti na bioplin
- C. kapaciteti na vjetar
- D. solarni kapaciteti

(1 bod)

15. Pozorno promotrite **prikazanu fotografiju**.

Za koju je industrijsku revoluciju **karakteristična proizvodnja** prikazana na fotografiji?

- A. za **prvu** industrijsku revoluciju
- B. za **drugu** industrijsku revoluciju
- C. za **treću** industrijsku revoluciju
- D. za **četvrtu** industrijsku revoluciju

(1 bod)

16. Koji od navedenih planeta pripada **jovijalnim planetima**?

- A. Merkur
- B. Venera
- C. Mars
- D. Saturn

(1 bod)

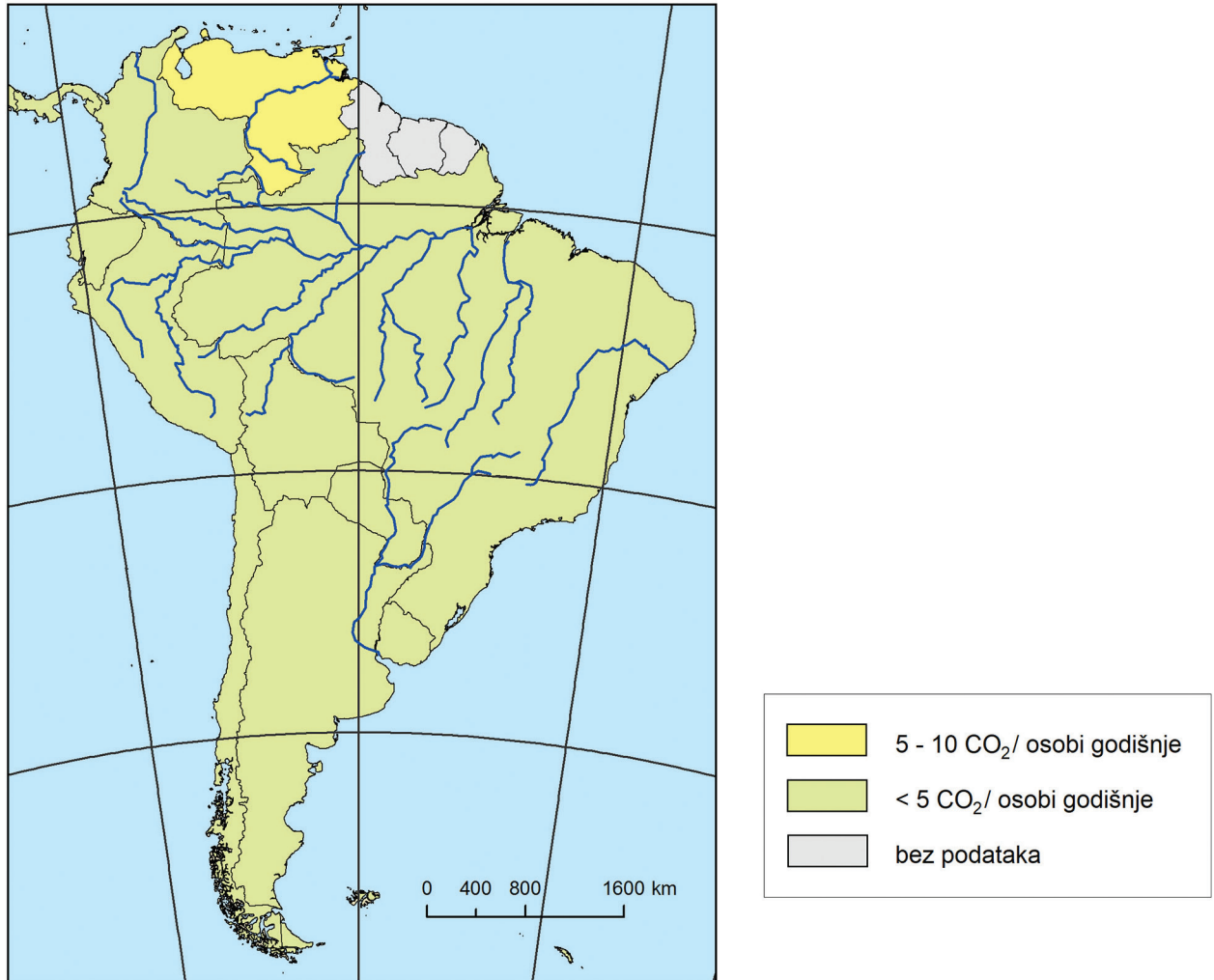
17. Koja gospodarska djelatnost u svijetu emitira **najviše metana u atmosferu**?

- A. graditeljstvo
- B. industrija
- C. poljoprivreda
- D. promet

(1 bod)

Geografija

18. Pozorno promotrite priloženu **geografsku kartu**.

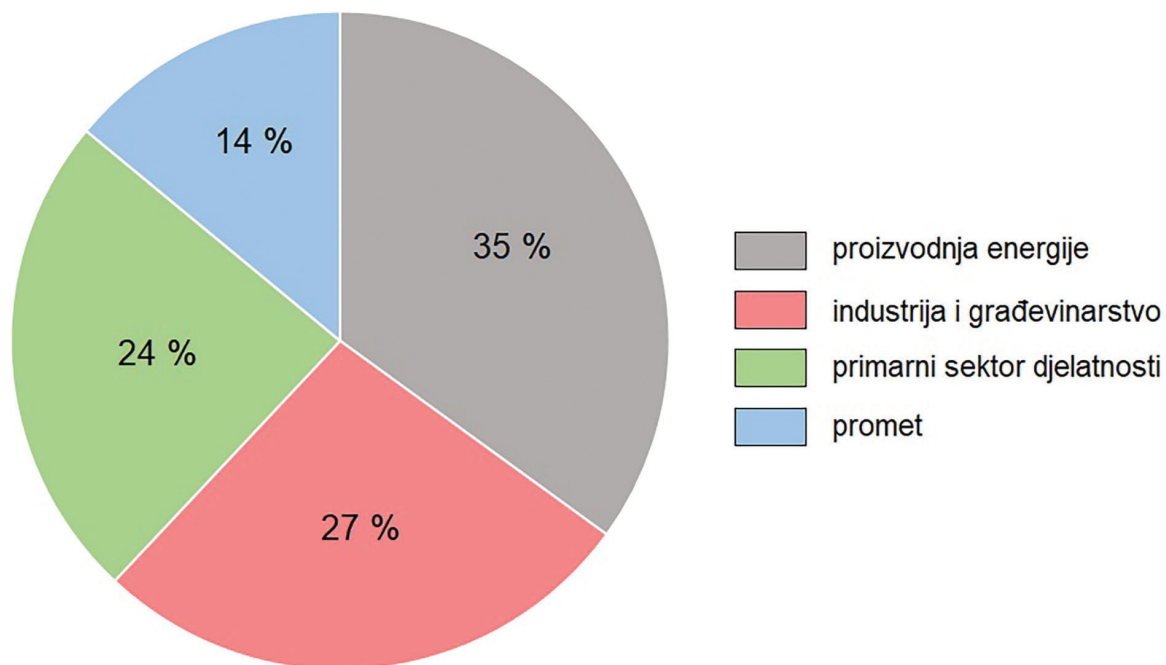
Karta prikazuje **emisiju CO₂** po stanovniku u državama **Južne Amerike**. Koji je **čimbenik najviše utjecao** na **veliku** raspodjelu CO₂ po stanovniku u državi Južne Amerike koja **prednjači** po tome pokazatelju?

- A. eksploatacija nafte
- B. industrijska suradnja sa SAD-om
- C. razvoj poljoprivrede
- D. velika koncentracija automobila

(1 bod)

19. Pozorno promotrite **priloženi dijagram**.

Dijagram prikazuje globalnu emisiju **stakleničkih plinova** po **djelatnostima** ekonomskih sektora. Koja **skupina** djelatnosti ima **najjači utjecaj** na **globalno zagrijavanje**?

- A. djelatnosti primarnoga sektora
- B. industrija i građevinarstvo
- C. proizvodnja energije
- D. promet

(1 bod)

20. Katar je jedna od vodećih država svijeta po **investicijama u megaprojekte**. U izgradnju **kojega** od navedenih infrastrukturnih objekata Katar **nije investirao** u posljednjih **10** godina?

- A. u nuklearnu elektranu
- B. u održivi grad
- C. u prometnu infrastrukturu
- D. u sportsku infrastrukturu

(1 bod)

21. Pozorno promotrite **priloženu fotografiju**.

Koje je **ime rijeke** na prostoru Hrvatske čija se **ekoremedijacija** provodi, a prikazana je **na fotografiji**?

- A. Korana
- B. Orjava
- C. Sava
- D. Zrmanja

(1 bod)

II. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadatcima odgovorite **kratkim** odgovorom (**riječju, slovom ili brojem**) ili **dopunite** rečenicu, kartu odnosno tablicu **upisivanjem** sadržaja koji nedostaje ili odgovorite **najmanje jednom** rečenicom.

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u **ispitnoj knjižici**.

Točan odgovor donosi **jedan bod**.

22. Pozorno promotrite **priloženu fotografiju**.

Koje je **ime županije** u Hrvatskoj povezane s priloženim primjerom **nematerijalne** baštine na **UNESCO-ovu popisu**?

(1 bod)

23. Koji je **naziv geološke epohe** u kojoj **živimo**?

(1 bod)

24. Pozorno promotrite **priloženu fotografiju**.

Koji je naziv **tipa reljefa** prikazanoga na fotografiji koji je **utjecao na malu** gustoću naseljenosti **u Mongoliji**?

(1 bod)

25. Koliko iznosi **temperatura zraka** pri standardnim atmosferskim uvjetima **na 1422 m** ako temperatura zraka **na 266 m iznosi 23 °C**?

Zaokružite odgovor na **jednu decimalu**.

Jednom rečenicom **objasnite** uočenu **promjenu**.

Prostor za računanje:

Temperatura zraka iznosi _____.

Objašnjenje:

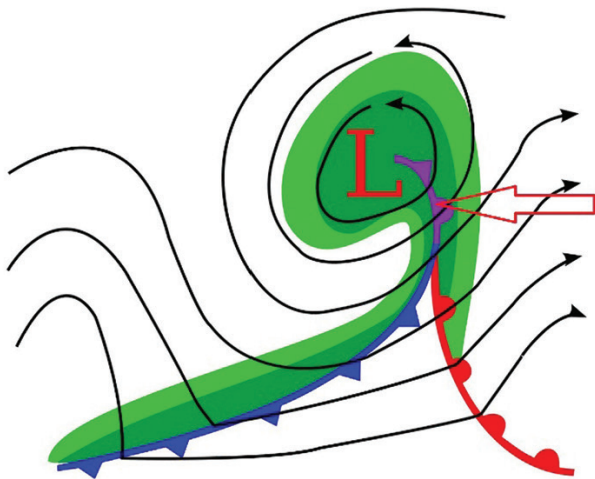

(1 bod)

26. Pozorno promotrite **grafički prilog**.

Koji je **naziv vrste fronte** označene **strelicom**?

(1 bod)

27. Pozorno promotrite **priložene fotografije**.

Koji je **naziv pojave** prikazane na **jednoj** od fotografija, a koja je **posljedica** suvremenih **klimatskih promjena** i **uzrok** velikoga broja klimatskih **migranata**?

(1 bod)

Geografija

28. Pozorno promotrite priloženu **fotografiju** i **geografsku kartu**.

Kojim je **brojem na karti** označeno područje prikazano na fotografiji? _____

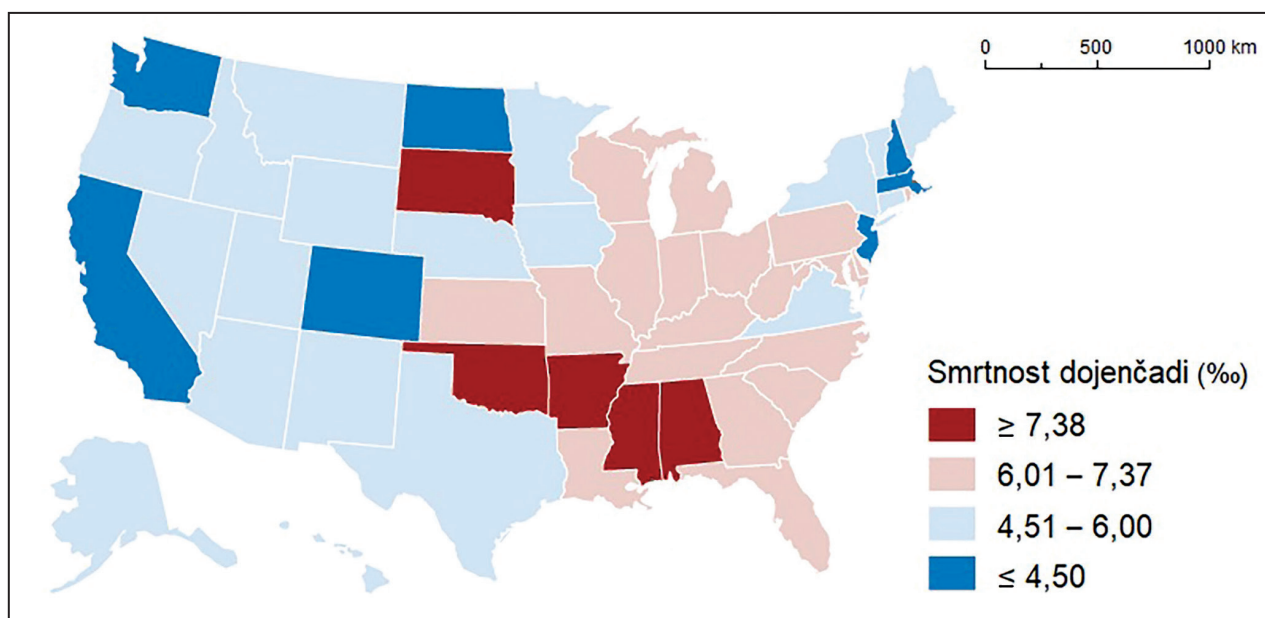
Koje je **ime** toga područja? _____

(1 bod)

29. Koje je **ime države** na **srednjemu** dijelu Apeninskoga poluotoka koju se može smatrati **enklavom**, a **bliže je Tirenskomu** nego Jadranskomu moru?

(1 bod)

30. Pozorno promotrite priloženu **geografsku kartu**.

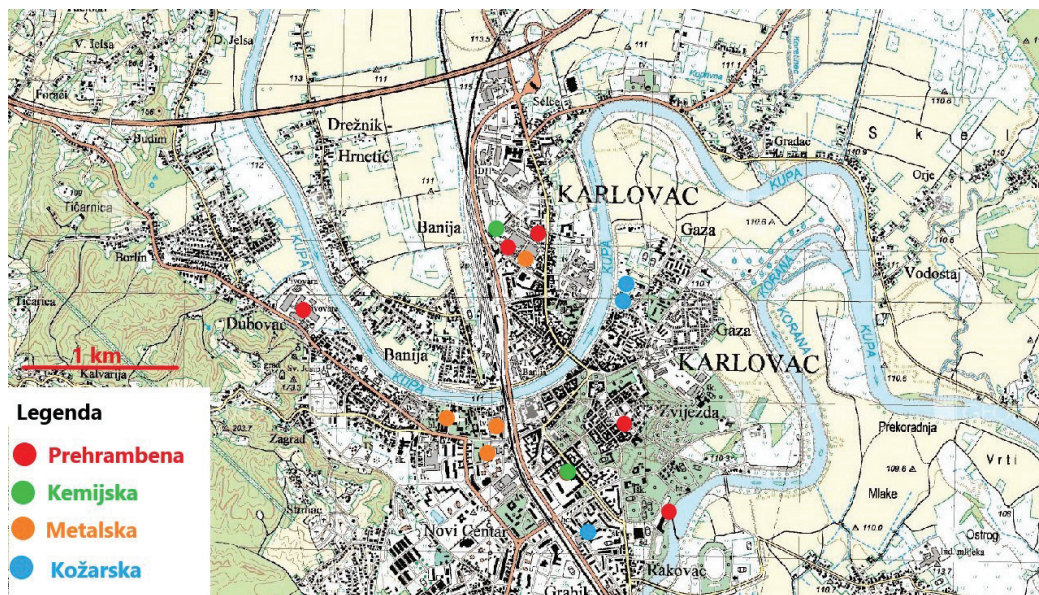
Karta prikazuje **stope infantilnoga mortaliteta** po saveznm državama **SAD-a 2017. godine**. Koje je **ime regije** s **najvećim** brojem saveznih država u kojima su **stope** infantilnoga mortaliteta **najviše**?

(1 bod)

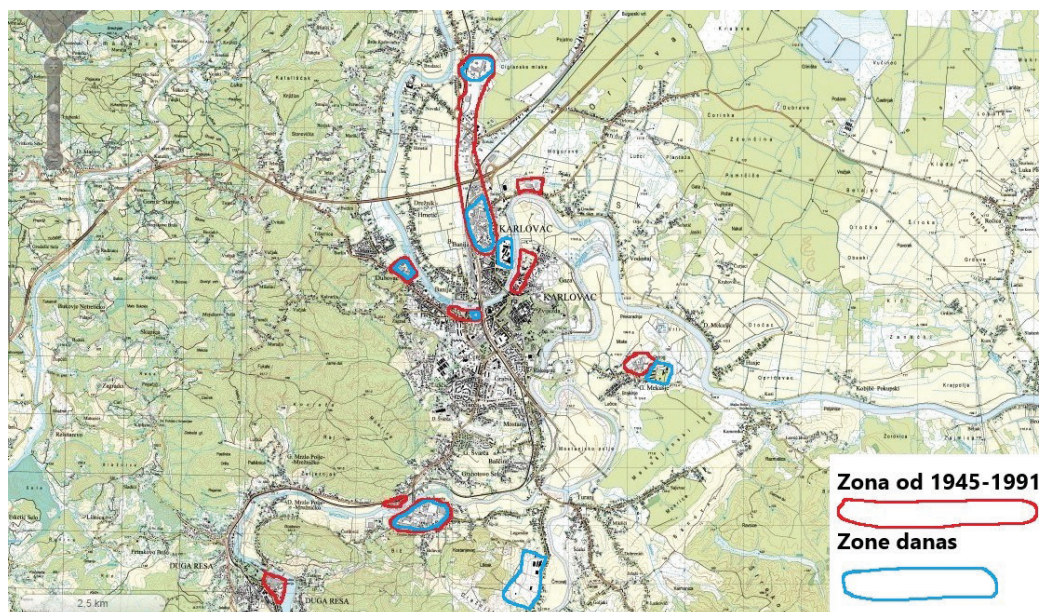

Geografija

31. Pozorno promotrite priložene geografske karte.

1

2

Na **karti 1** prikazan je prostorni razmještaj **industrijskih pogona** u Karlovcu **prije** Drugoga svjetskog rata, a na **karti 2** industrijske zone u **socijalističkome** razdoblju te prostorni razmještaj **današnjih** industrijskih zona.

Objasnite **najmanje jednom** rečenicom **kakve su promjene nastale** u **funkcionalnoj** strukturi Karlovca.

(1 bod)

Geografija

---

32. Pozorno promotrite **priložene fotografije**.

1

2

3

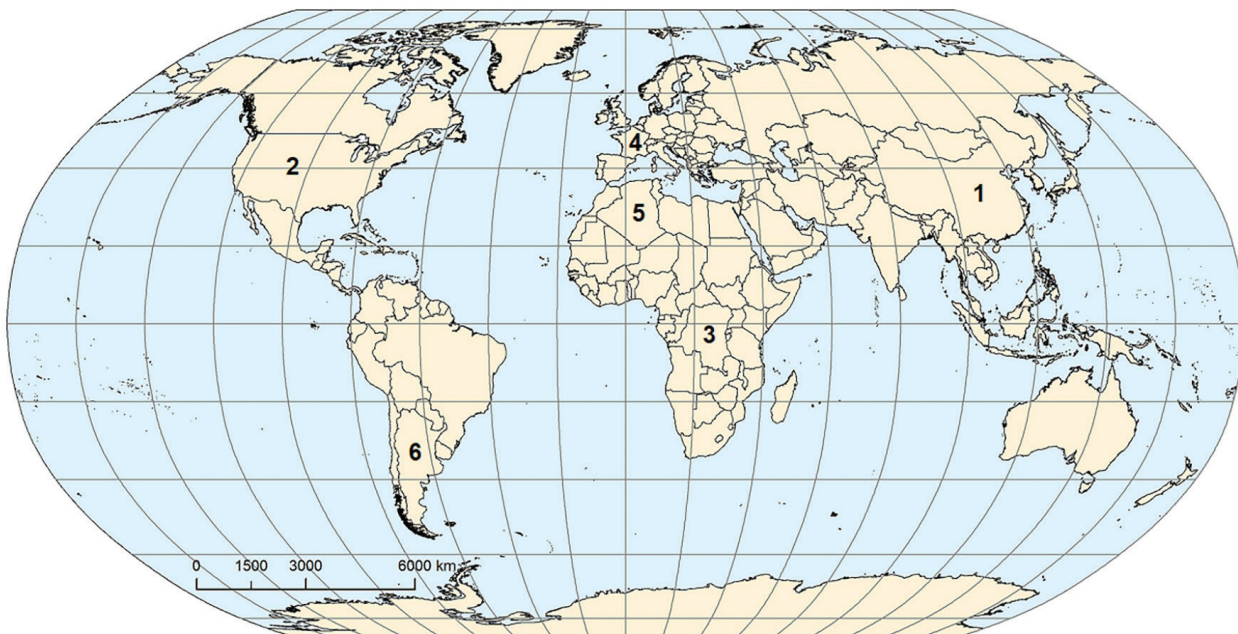
Raša (1) i **Labin (2)** istarski su gradovi nastali **1930-ih** godina kao arhitektonski **planski** gradovi. Slično je izgrađeno i **Borovo Naselje (3)**, danas **dio** grada Vukovara. S obzirom na **svrhu i namjenu**, ti gradovi pripadaju određenom **genetskom tipu**.

Koji je **naziv** takvoga **tipa** gradova?

(1 bod)

33. Pozorno promotrite priloženu **geografsku kartu i tablicu**.

Tab. 1. Struktura **BDP-a** i **gospodarska** struktura **stanovništva** u odabranoj državi 2017. godine

Sektori djelatnosti	Udio sektora u BDP-u (%)	Zaposleni po sektorima djelatnosti (%)
Primarni sektor	7,9	27,7
Sekundarni sektor	40,5	28,8
Tercijarni sektor	51,6	43,5

Kojim je **brojem na karti** označena **država** čiji su podatci prikazani u tablici? _____

Koje je **ime** te države?

(1 bod)

Geografija

---

34. Pozorno promotrite **priloženu fotografiju**.

Koje je **ime turističkoga** mjesta prikazanoga na fotografiji?

(1 bod)

35. Pozorno promotrite **priloženu fotografiju**.

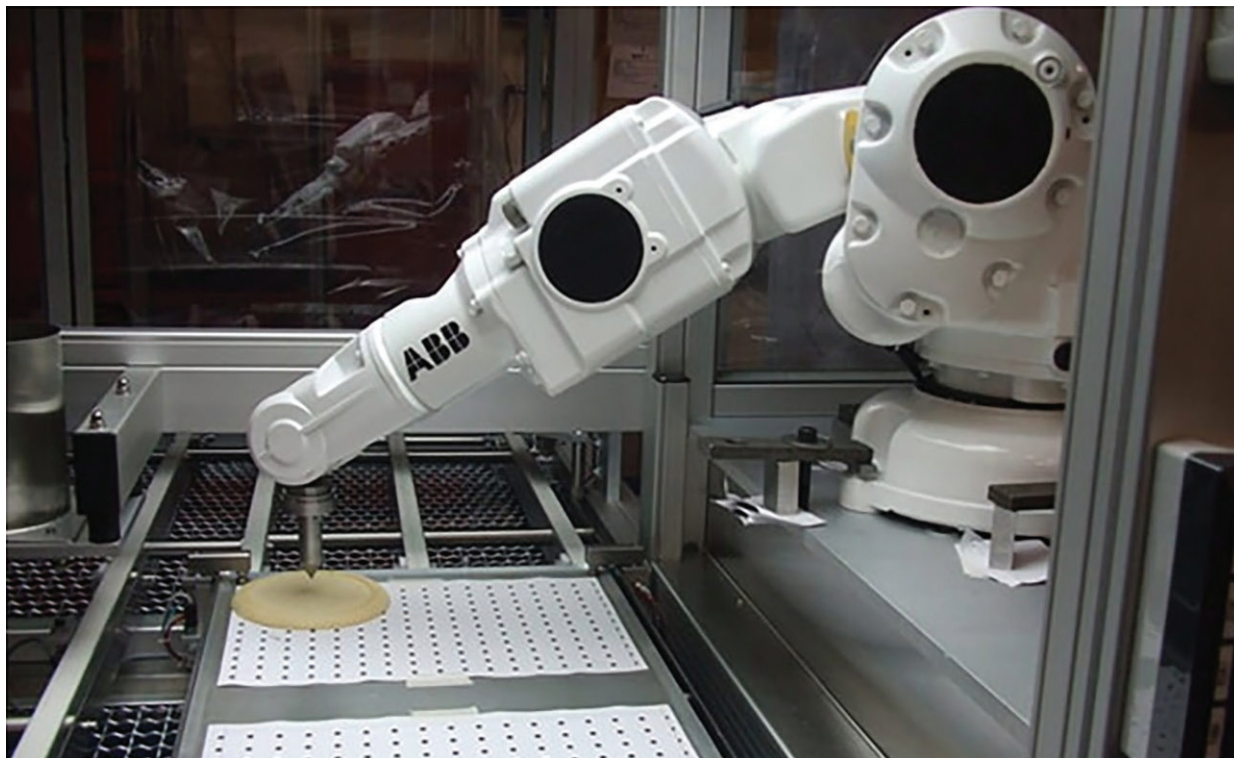

Koji je naziv procesa **degradacije tla** vidljivoga na fotografiji, a **posljedica je navodnjavanja u aridnim krajevima**?

(1 bod)

36. Pozorno promotrite **priloženu fotografiju**.

Objasnite **jednom** rečenicom **jedan negativan** učinak procesa **robotizacije** u industriji.

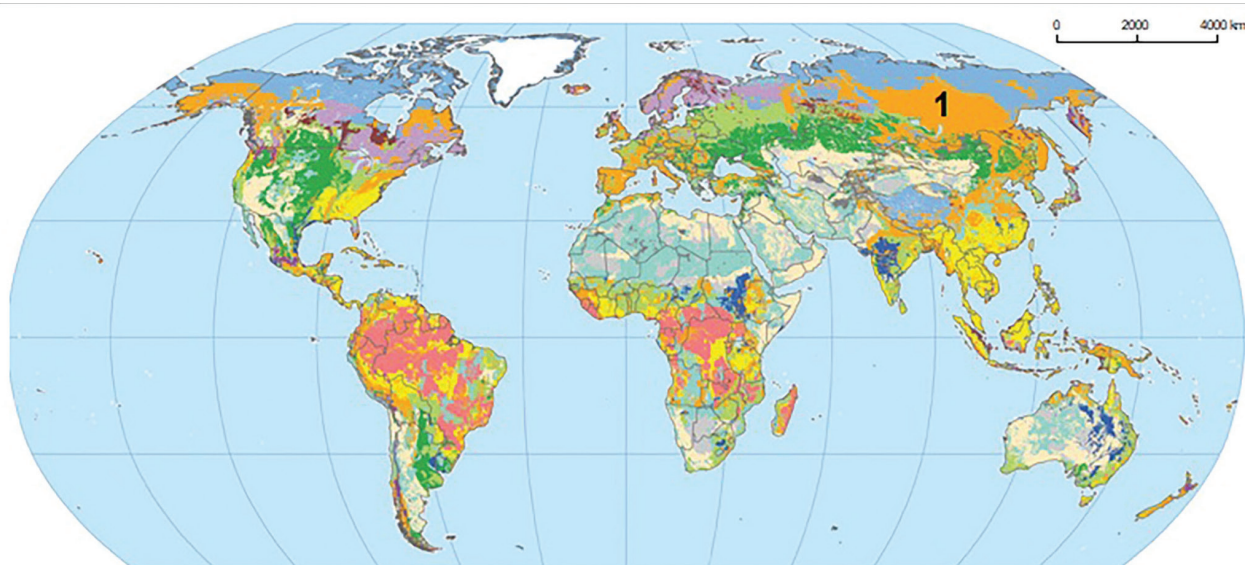

(1 bod)

37. Pozorno promotrite priloženu **geografsku kartu**.

Koji je **naziv zonalne vrste tla** označene brojem **1** na priloženoj karti?

(1 bod)

38. Pozorno promotrite **priloženu tablicu**.

Tab. 2. Godišnja opskrba **ribom i ribljim proizvodima** po stanovniku u odabranim državama (**kg** po stanovniku)

Država	1991.	2011.
Malezija	47,1	58,1
Republika Koreja	42,5	58,1
Portugal	61,7	56,8
Mjanmar	14,6	55,0
Norveška	44,6	53,4
Japan	66,7	51,4
Španjolska	35,0	42,4
Finska	32,1	35,6
Kambodža	12,4	35,5

Koje je **ime države** čiji su državljani **najviše povećali** konzumaciju ribe u promatranome razdoblju?

(1 bod)

III. Zadatci produženoga odgovora

U sljedećim zadatcima odgovorite s **nekoliko** rečenica, **jasno** i **sažeto**, usmjeravajući se na ono što je **bitno** za zadatak.

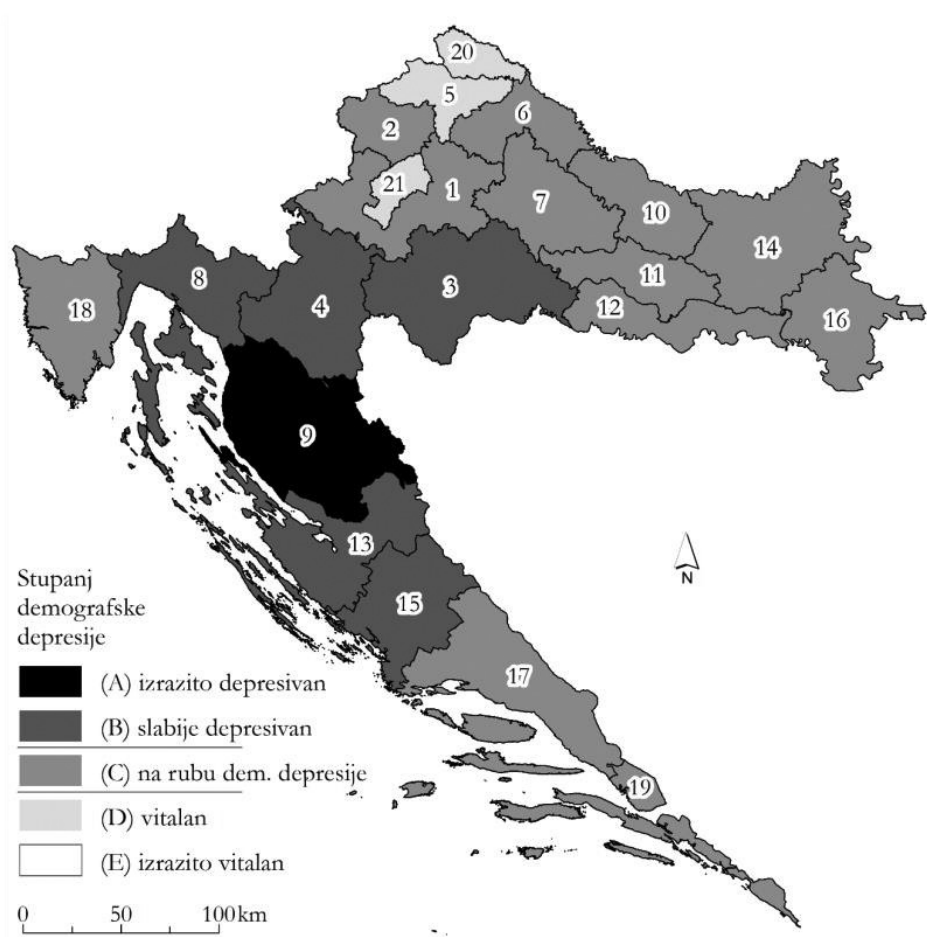
Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u **ispitnoj knjižici**.

Točan odgovor donosi **jedan, dva ili tri boda**.

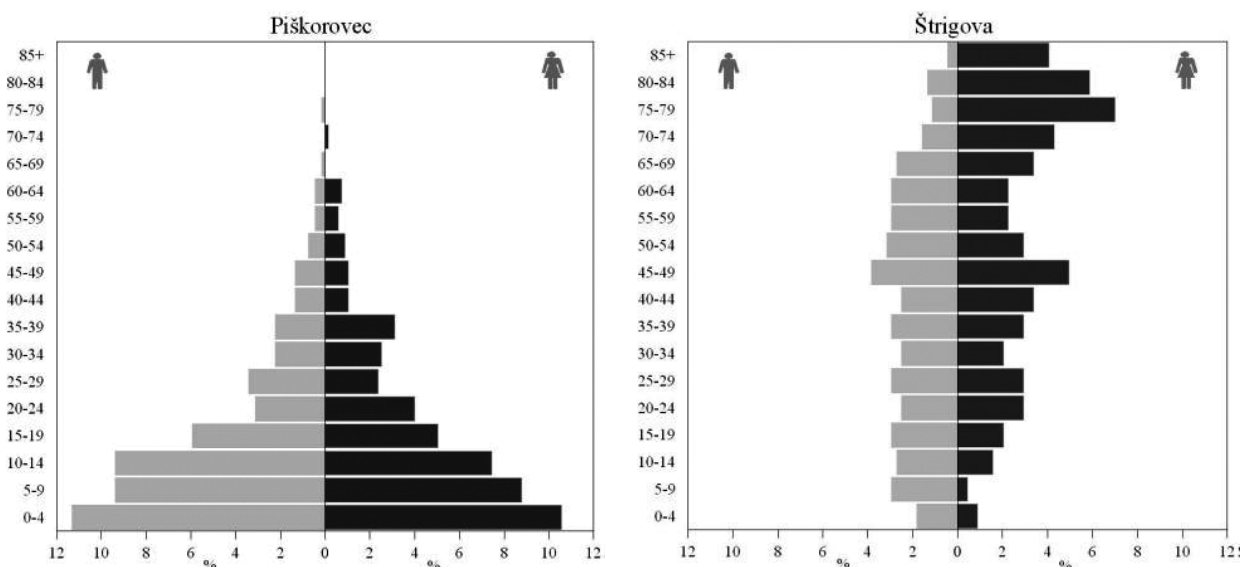
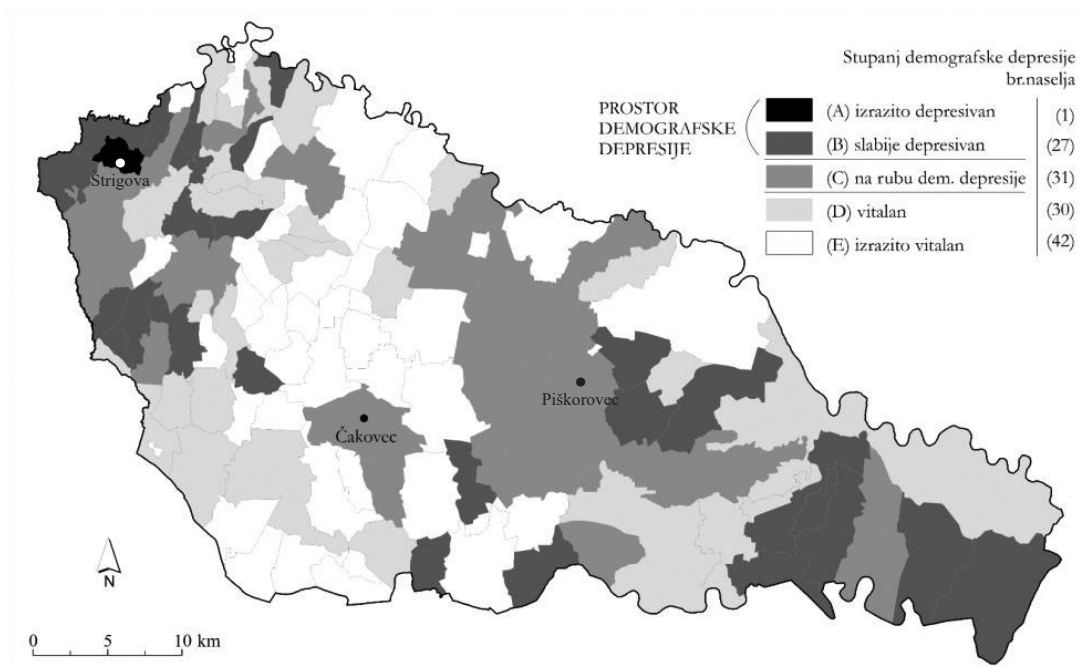

39. Pozorno **pročitajte** priloženi tekst i promotrite **grafičke priloge**.

U Hrvatskoj se više od 30 godina smanjuje broj stanovnika. Još prema Popisu iz 2011. godine Hrvatska je u stadiju duboke demografske starosti, a gledajući prema naseljima, njih 37 % u stadiju je duboke starosti, te njih 45 % u stadiju najdublje starosti. Demografski depresivna naselja obilježava dominacija staroga uz manjak mladoga i zreloga stanovništva, a vitalna naselja imaju dominantno mlado i mlađe zrelo stanovništvo.

Prema grafičkim priložima na **jednome** primjeru **objasnite demografsko stanje Međimurske županije** u odnosu **na druge** županije u Hrvatskoj i i na **dvama** primjerima **unutarnje razlike** u Međimurskoj županiji.

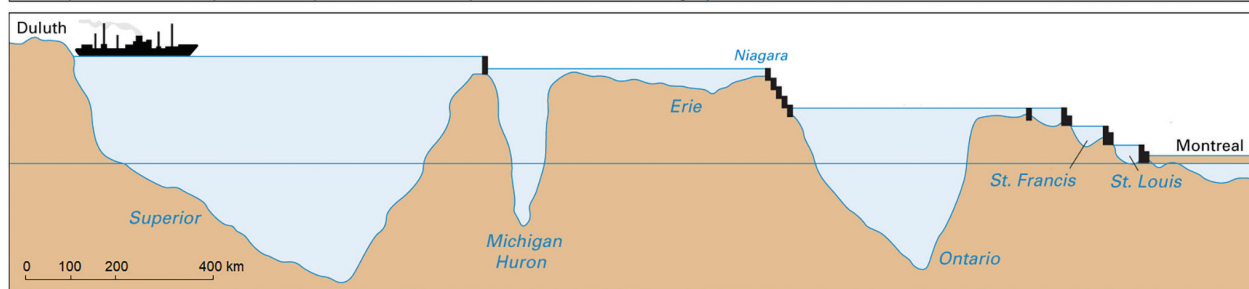

[illegible]

40. Pozorno promotrite **grafičke priloge**.

ŽELJEZNA RUDA
Upotreba: domaća proizvodnja, izvoz

ALUMINIJ I ČELIK
Upotreba: automobili, zrakoplovi, građevinarstvo, kućanski proizvodi

VAPNENAC I CEMENT
Upotreba: građevinarstvo (zgrade, ceste i mostovi)

ŽITARICE
Upotreba: domaća proizvodnja hrane, izvoz

UMJETNA GNOJIVA
Upotreba: domaća poljoprivredna proizvodnja, izvoz

KONTEJNERI
Upotreba: transport roba široke potrošnje, izvoz

ŠEĆER
Upotreba: prodaja u supermarketima i za prehrambenu industriju

SOL
Upotreba: posipavanje cesta solju tijekom zime

NAFTNI PROIZVODI
Upotreba: opskrba benzinskih postaja i kućanstava

TERETI VELIKIH DIMENZIJA
Upotreba: vjetroturbine, strojevi, oprema za tvornice

U 2017. godini u području Velikih jezera i rijeke St. Lawrence otvoreno je 237 868 novih radnih mjesta i prevezeno je 143,5 milijuna tona robe u vrijednosti 35 milijarda USD.

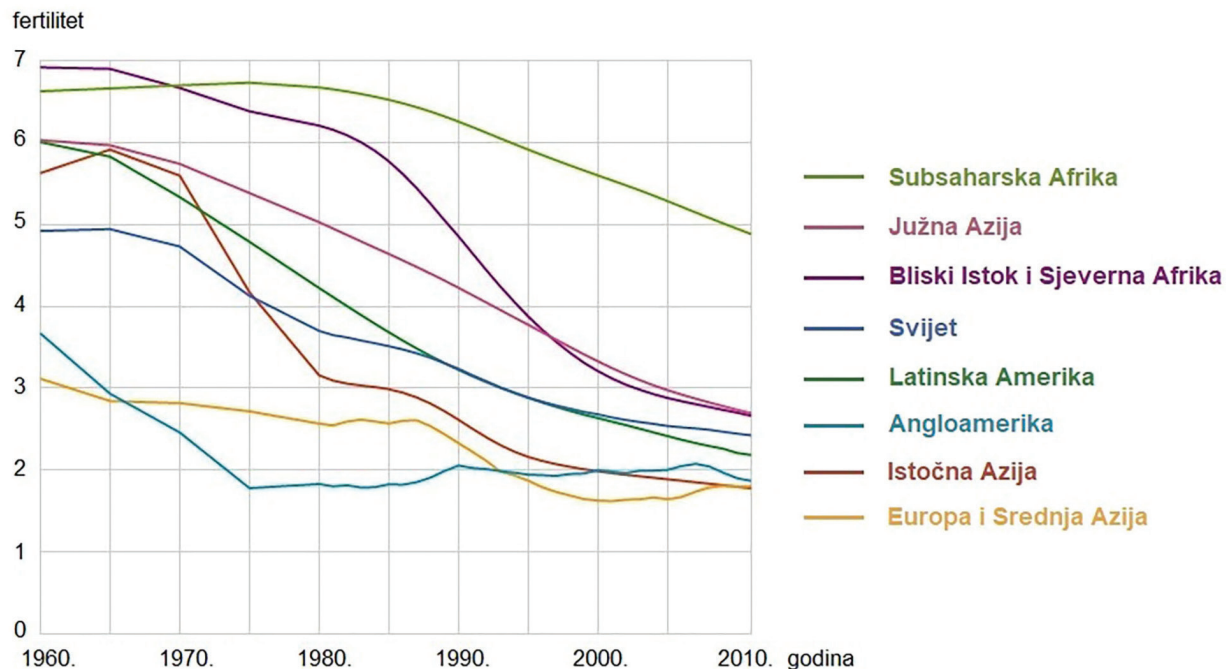
Objasnite ulogu Velikih jezera i rijeke St. Lawrence u **domaćoj, **prekograničnoj** i **međunarodnoj** pomorskoj trgovini.**

[illegible]

(3 boda)

41. Pozorno promotrite priloženi dijagram.

Odaberite **dva područja** i **za svako** objasnite **trend promjene stope fertiliteta**, a za Subsaharsku Afriku i **razlog promjene TFR-a**.

49/52

42. Pozorno promotrite **priložene fotografije**.

Imenujte vrste tala prikazanih na fotografijama te **za svaku** vrstu tla navedite **tradicionalne poljoprivredne kulture** u **velikim geografskim** regijama Hrvatske.

[illegible]

(3 boda)

Prazna stranica